Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (sedmo vijeće)

18. prosinca 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Industrijska politika – Postupak pružanja informacija u području tehničkih standarda i propisa te pravila o uslugama informacijskog društva – Direktiva (EU) 2015/1535 – Pojam ‚tehnički propis' – Nacionalni propis kojim se zahtijeva da se izvorni kôd softvera registriranog u bazi podataka porezne uprave dostavi tijelu za ocjenu sukladnosti poreznih tehničkih zahtjeva – Članak 34. UFEU-a – Mjera s istovrsnim učinkom kao količinsko ograničenje uvoza – Načelo proporcionalnosti"

U predmetu C-353/24,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio administratīvā rajona tiesa, Rīgas tiesu nams (Općinski upravni sud, odjel u Rigi, Latvija), odlukom od 13. svibnja 2024., koju je Sud zaprimio 15. svibnja 2024., u postupku

**SIA „EUROPARK LATVIA",**

**SKIDATA GmbH**

protiv

**Valsts ieņēmumu dienests,**

uz sudjelovanje:

**SIA „19 points",**

**SIA „Ernst & Young Baltic",**

SUD (sedmo vijeće),

u sastavu: F. Schalin, predsjednik vijeća, M. Gavalec (izvjestitelj) i Z. Csehi, suci,

nezavisna odvjetnica: J. Kokott,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

* Jezik postupka: latvijski

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za SIA „EUROPARK LATVIA”, S. Petrovičs, *advokāts*,

– za SKIDATA GmbH, R. Gasūns, *jurists*,

– za latvijsku vladu, J. Davidoviča i K. Pommere, u svojstvu agenata,

– za češku vladu, A. Edelmannová, M. Smolek i J. Vláčil, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, M. Escobar Gomez, L. Malferrari i I. Naglis, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnu odvjetnicu, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

**Presudu**

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 1. točke 11. i članka 8. stavka 1. Direktive 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u područj[u] tehničkih standarda i propisa te pravila o uslugama informacijskog društva (SL 1998., L 204, str. 37.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 42., str. 58.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. (SL 2012., L 316, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 64., str. 285.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 98/34), kao i članka 34. UFEU-a.

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između, s jedne strane, društava SIA „EUROPARK LATVIA” (u daljnjem tekstu: društvo Europark) i SKIDATA GmbH (u daljnjem tekstu: društvo Skidata) i, s druge strane, Valsts ieņēmumu dienestsa (Državna porezna uprava, Latvija), u vezi s odlukom kojom je potonja iz svoje baze podataka isključila uređaje za automatsko plaćanje koje je proizvelo društvo Skidata.

## Pravni okvir

### *Pravo Unije*

*Direktiva 98/34*

3 U članku 1. Direktive 98/34 određivalo se:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. ‚proizvod’, svaki industrijski i poljoprivredni proizvod, uključujući ribarske proizvode;

[…]

3. ‚tehnička specifikacija', specifikacija sadržana u dokumentu kojim se utvrđuju svojstva koja mora imati određeni proizvod, kao što su razine kakvoće, radne značajke, sigurnost ili dimenzije, uključujući zahtjeve koji se odnose na naziv pod kojim se proizvod prodaje, terminologiju, simbole, ispitivanje i metode ispitivanja, pakiranje, obilježavanje i označivanje te postupke ocjene sukladnosti proizvoda.

   […]

4. ‚ostali zahtjevi', zahtjev za proizvod različit od tehničke specifikacije koji utječe na životni ciklus proizvoda nakon njegova stavljanja na tržište, a posebno je uveden radi zaštite potrošača odnosno okoliša, kao što su uvjeti uporabe, recikliranja, ponovne uporabe i odlaganja, ako ti uvjeti mogu značajno utjecati na sastav ili prirodu proizvoda, odnosno njegovu prodaju;

5. ‚propis o uslugama', zahtjev opće naravi koji se odnosi na uspostavljanje i obavljanje uslužnih djelatnosti u okviru značenja iz točke 2., posebno odredbi koje se odnose na pružatelja usluga, usluge i primatelja usluga, isključujući sva pravila koja nisu izričito usmjerena na usluge definirane u toj točki.

[…]

11. ‚tehnički propis', tehničke specifikacije i ostali zahtjevi ili propisi koji se odnose na usluge, uključujući odgovarajuće administrativne odredbe pridržavanje kojih je obavezno, *de jure* ili *de facto*, kada je riječ o stavljanju na tržište, pružanju neke usluge, poslovnom nastanu nekog operatera usluga ili korištenju u nekoj državi članici ili najvećem dijelu iste, kao i zakonima i drugim propisima država članica, osim onih navedenih u članku 10. koji zabranjuju proizvodnju, uvoz, marketing ili korištenje nekog proizvoda ili zabranjuju pružanje ili korištenje neke usluge ili poslovni nastan kao operatera usluga.

   *De facto* tehnički propisi uključuju:

   – zakone i druge propise neke države članice koji se odnose na tehničke specifikacije ili druge zahtjeve ili propise o uslugama ili na profesionalne kodekse ili kodekse prakse koji se sa svoje strane odnose na tehničke specifikacije ili druge zahtjeve ili propise o uslugama, pridržavanje kojih ostavlja dojam usklađenosti s obvezama što ih nameću gore spomenuti zakoni i drugi propisi,

   – dobrovoljne sporazume u kojima je ugovorna stranka neko državno tijelo, a koji u općem interesu osiguravaju poštovanje tehničkih specifikacija ili drugih zahtjeva ili propisa koji se odnose na usluge, uz izuzeće specifikacija iz natječaja za javne nabave,

   – tehničke specifikacije ili druge zahtjeve ili pravila o uslugama povezane s fiskalnim ili financijskim mjerama koje utječu na potrošnju proizvoda ili usluga kroz poticanje pridržavanja takvih tehničkih specifikacija ili drugih zahtjeva ili propisa o uslugama; nisu uključene tehničke specifikacije ili drugi zahtjevi ili propisi o uslugama povezani s nacionalnim sustavima socijalnog osiguranja.

     Ovo uključuje tehničke propise koje nameću službe imenovane od strane država članica, a koji se nalazi na popisu [Europske] [k]omisije do 5. kolovoza 1999., u okviru Odbora spomenutog u članku 5.

     Isti postupak koristi se također za izmjenu te liste.

12. ‚nacrt tehničkog propisa', tekst neke tehničke specifikacije ili drugog zahtjeva ili propisa o uslugama, uključujući administrativne odredbe, formulirane s ciljem njihova donošenja ili donošenja u obliku nekog tehničkog propisa, koji je u fazi pripreme tijekom koje se još uvijek mogu napraviti bitne izmjene.

[…]"

4 Člankom 8. stavkom 1. prvim podstavkom te direktive predviđalo se:

„Pridržavajući se članka 10., države članice Komisiji bez odlaganja dostavljaju sve nacrte tehničkih propisa, osim ako se njima u cijelosti prenosi tekst međunarodne ili europske norme, u kom su slučaju dovoljne informacije o toj normi; one Komisiji istodobno dostavljaju obrazloženje u kojemu navode razloge za donošenje tehničkog propisa, ako to već nije pojašnjeno u nacrtu."

*Direktiva (EU) 2015/1535*

5 Direktiva 98/34 stavljena je izvan snage i zamijenjena od 7. listopada 2015. Direktivom (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva (SL 2015., L 241., str. 1.).

6 Članak 1. stavak 1. Direktive 2015/1535 određuje:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) ‚proizvod' znači svaki industrijski i poljoprivredni proizvod, uključujući ribarske proizvode;

[…]

(c) ‚tehnička specifikacija' znači specifikacija sadržana u dokumentu kojim se utvrđuju svojstva koja mora imati određeni proizvod, kao što su razine kakvoće, radne značajke, sigurnost ili dimenzije, uključujući zahtjeve koji se odnose na naziv pod kojim se proizvod prodaje, terminologiju, simbole, ispitivanje i metode ispitivanja, pakiranje, obilježavanje i označivanje te postupke ocjene sukladnosti proizvoda.

[…]

(d) ‚ostali zahtjevi' znači zahtjev za proizvod različit od tehničke specifikacije koji utječe na životni ciklus proizvoda nakon njegova stavljanja na tržište, a posebno je uveden radi zaštite potrošača odnosno okoliša, kao što su uvjeti uporabe, recikliranja, ponovne uporabe i odlaganja, ako ti uvjeti mogu značajno utjecati na sastav ili prirodu proizvoda, odnosno njegovu prodaju;

(e) ‚propis o uslugama' znači zahtjev opće naravi koji se odnosi na uspostavljanje i obavljanje uslužnih djelatnosti u okviru značenja iz točke (b), posebno odredbi koje se odnose na pružatelja usluga, usluge i primatelja usluga, isključujući sva pravila koja nisu izričito usmjerena na usluge definirane u toj točki.

[…]

(f) ‚tehnički propis' znači tehničke specifikacije i ostali zahtjevi ili propisi koji se odnose na usluge, uključujući odgovarajuće administrativne odredbe pridržavanje kojih je obavezno, *de jure* ili *de facto*, kada je riječ o stavljanju na tržište, pružanju neke usluge, poslovnom nastanu nekog operatera usluga ili korištenju u nekoj državi članici ili najvećem dijelu iste, kao i zakonima i drugim propisima država članica, osim onih navedenih u članku 7. koji zabranjuju proizvodnju, uvoz, marketing ili korištenje nekog proizvoda ili zabranjuju pružanje ili korištenje neke usluge ili poslovni nastan kao operatera usluga.

*De facto* tehnički propisi uključuju:

i. zakone i druge propise neke države članice koji se odnose na tehničke specifikacije ili druge zahtjeve ili propise o uslugama ili na profesionalne kodekse ili kodekse prakse koji se sa svoje strane odnose na tehničke specifikacije ili druge zahtjeve ili propise o uslugama, pridržavanje kojih ostavlja dojam usklađenosti s obvezama što ih nameću gore spomenuti zakoni i drugi propisi;
ii. dobrovoljne sporazume u kojima je ugovorna stranka neko državno tijelo, a koji u općem interesu osiguravaju poštovanje tehničkih specifikacija ili drugih zahtjeva ili propisa koji se odnose na usluge, uz izuzeće specifikacija iz natječaja za javne nabave;
iii. tehničke specifikacije ili druge zahtjeve ili pravila o uslugama povezane s fiskalnim ili financijskim mjerama koje utječu na potrošnju proizvoda ili usluga kroz poticanje pridržavanja takvih tehničkih specifikacija ili drugih zahtjeva ili propisa o uslugama; nisu uključene tehničke specifikacije ili drugi zahtjevi ili propisi o uslugama povezani s nacionalnim sustavima socijalnog osiguranja.

Ovo uključuje tehničke propise koje nameću službe imenovane od strane država članica, a koji se nalazi na popisu uspostavljenom i ažuriranom prema potrebi od strane Komisije u okviru Odbora spomenutog u članku 2.

Isti postupak koristi se također za izmjenu te liste;

(g) ‚nacrt tehničkog propisa' znači tekst neke tehničke specifikacije ili drugog zahtjeva ili propisa o uslugama, uključujući administrativne odredbe, formulirane s ciljem njihova donošenja ili donošenja u obliku nekog tehničkog propisa, koji je u fazi pripreme tijekom koje se još uvijek mogu napraviti bitne izmjene.

[…]"

7 Člankom 5. stavkom 1. prvim podstavkom te direktive predviđa se:

„Pridržavajući se članka 7., države članice Komisiji bez odlaganja dostavljaju sve nacrte tehničkih propisa, osim ako se njima u cijelosti prenosi tekst međunarodne ili europske norme, u kom su slučaju dovoljne informacije o toj normi; one Komisiji istodobno dostavljaju obrazloženje u kojemu navode razloge za donošenje tehničkog propisa, ako ti razlozi već nisu pojašnjeni u nacrtu."

## *Latvijsko pravo*

### *Zakon o porezima i naknadama*

8 Člankom 28.[1] stavkom 4.[1] Likumsa Par nodokļiem un nodevām (Zakon o porezima i naknadama) određuje se:

„Porezni obveznici mogu se koristiti elektroničkim uređajima i opremom koji ispunjavaju tehničke zahtjeve koji se primjenjuju na elektroničke uređaje i opremu za evidenciju poreza i drugih naknada i nad kojima je provedeno ispitivanje sukladnosti. Elektroničke uređaje i opremu može održavati pružatelj usluga održavanja nad kojim je provedeno ispitivanje sukladnosti u skladu s propisima."

### *Pravila korištenja*

9 U članku 121.[4] točki 4. Ministru kabineta noteikumija Nr. 96 „Nodokļu un citu maksājumureģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība" (Uredba br. 96 Vijeća ministara o načinima korištenja elektroničkih uređaja i opreme za evidenciju poreza i drugih naknada) od 11. veljače 2014. (u daljnjem tekstu: Pravila korištenja) određuje se:

„U svrhu ispitivanja sukladnosti modelâ, vrsta i verzije programa registarskih blagajni, hibridnih registarskih blagajni, sustava blagajni i specijaliziranih uređaja i opreme, pružatelj usluga održavanja tijelu za ispitivanje sukladnosti podnosi tehničku dokumentaciju na nacionalnom jeziku proizvođača, zajedno s ovjerenim prijevodom na nacionalni jezik. Tehnička dokumentacija mora sadržavati: izvorni kôd (čovjeku čitljive računalne upute koje je sastavio programer) i izvršni kôd (skup simbola koje računalo čita za izvršenje programa koji je sastavio programer) registriranog softvera i poreznog memorijskog modula."

10 Člankom 121.[5] tih pravila korištenja predviđa se:

„U roku od šest mjeseci od zaprimanja dokumenata iz članka 121.[4] ove uredbe, tijelo za ispitivanje sukladnosti izdaje i pružatelju usluga održavanja dostavlja izjavu o sukladnosti modela, vrste ili verzije registarske blagajne, hibridne registarske blagajne, sustava blagajne ili specijaliziranog uređaja ili opreme s tehničkim zahtjevima koji se primjenjuju na elektroničke uređaje i opremu za evidenciju poreza i drugih naknada […] ili odbija izdati izjavu o sukladnosti."

11 U skladu s člankom 129.[4] točkom 6. navedenih pravila korištenja:

„Kad u jedinstvenu bazu podataka (registar) Državne porezne uprave registrira model ili vrstu registarske blagajne, hibridne registarske blagajne, sustava blagajne ili specijaliziranog uređaja i opreme koje održava pružatelj usluga održavanja, taj pružatelj, neovisno o tome je li proizvođač opreme ili uređaja ili njegov ovlašteni zastupnik, treba Državnoj poreznoj upravi dostaviti izvorni kôd registriranog softvera u roku od 24 sata od njezina zahtjeva."

12 Člankom 129.[17] stavkom 1. točkom 1.2.2. Pravila korištenja predviđa se:

„Državna porezna uprava iz jedinstvene baze podataka (registra) isključuje: registarske blagajne, hibridne registarske blagajne, sustave blagajni i specijalizirane uređaje i opremu koji su registrirani na ime nekog korisnika [ako] nisu ispunjeni uvjeti utvrđeni propisima o tehničkim zahtjevima koji se primjenjuju na elektroničke uređaje i opremu za evidenciju poreza i drugih plaćanja. Državna porezna

uprava u roku od 15 radnih dana obavještava korisnika o isključenju iz jedinstvene baze podataka (registra).”

## Glavni postupak i prethodna pitanja

13 Europark je latvijsko trgovačko društvo koje pruža usluge parkiranja u području prometa. Skidata je austrijsko trgovačko društvo koje u Austriji proizvodi uređaje za automatsko plaćanje i izvozi ih u 25 država članica, uključujući Latviju.

14 Društvo Europark je 30. lipnja i 27. studenoga 2015. od društva Skidata kupilo osam uređaja za automatsko plaćanje koje je Državna porezna uprava između 8. listopada i 30. prosinca 2015. kao takve registrirala u svojoj bazi podataka.

15 Dopisom od 16. svibnja 2022. društvo SIA „Ernst & Young Baltic”, tijelo zaduženo za ispitivanje sukladnosti blagajni i automatskih uređaja s poreznim tehničkim zahtjevima, obavijestilo je Državnu poreznu upravu da je odbilo izdati izjavu o sukladnosti za tih osam uređaja uz obrazloženje da mu društvo SIA „19 points”, pružatelj usluga održavanja, nije dostavilo podatke predviđene člankom 121.[4] točkom 4. Pravila korištenja, odnosno izvorni kôd i izvršni kôd registriranog softvera navedenih uređaja.

16 Slijedom toga, ta ih je uprava odlukom od 2. rujna 2022. isključila iz svoje baze podataka.

17 Društva Europark i Skidata zatim su podnijela tužbu za poništenje te odluke pred administratīvā rajona tiesom, Rīgas tiesu nams (Općinski upravni sud, odjel u Rigi, Latvija), sudom koji je uputio zahtjev. Tvrde da se Pravilima korištenja nalaže priopćavanje izvornog i izvršnog kôda registriranog softvera i da ona predstavljaju tehnički zahtjev o kojem je trebalo obavijestiti Komisiju, u skladu sa zahtjevima Direktive 2015/1535.

18 Osim toga, ističu da društvo Europark, kao stjecatelj prava na korištenje softvera, ne može na vlastitu inicijativu zakonito ishoditi i otkriti izvorni kôd softvera bez suglasnosti njegova proizvođača, društva Skidata, jer taj kôd pripada tom društvu i obuhvaćen je poslovnom tajnom. Obvezom dostavljanja izvornog kôda stoga bi se neproporcionalno povrijedilo proizvođačevo pravo intelektualnog vlasništva.

19 U tom kontekstu sud koji je uputio zahtjev ističe, kao prvo, da su uređaji za automatsko plaćanje o kojima je riječ u glavnom postupku „proizvodi” u smislu članka 1. točke 1. Direktive 98/34. Stoga nastoji doznati je li obveza dostave izvornog kôda registriranog softvera za te uređaje obuhvaćena pojmom „tehnički propis” u smislu članka 1. točke 11. te direktive, koji razlikuje četiri kategorije mjera. U slučaju potvrdnog odgovora, također nastoji doznati u koju kategoriju treba svrstati takvu obvezu.

20 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, ta bi obveza mogla biti obuhvaćena trima od tih kategorija i stoga bi se mogla kvalificirati ili kao „tehnička specifikacija” u smislu članka 1. točke 3. Direktive 98/34, ili kao „ostali zahtjevi” u smislu članka 1. točke 4. te direktive, ili kao pravila „koj[a] zabranjuju proizvodnju, uvoz, marketing ili korištenje nekog proizvoda” iz članka 1. točke 11. navedene direktive.

21 Kao drugo, sud koji je uputio zahtjev nastoji doznati može li se obveza dostavljanja izvornog kôda registriranog softvera tijelu za ispitivanje sukladnosti smatrati mjerom s istovrsnim učinkom kao količinsko ograničenje uvoza u smislu članka 34. UFEU-a.

22 Smatra da ta obveza ima legitiman cilj jer omogućuje Državnoj poreznoj upravi da se uvjeri u točnost evidencija i da izbjegne da porez ne bude evidentiran ili plaćen. Međutim, nastoji doznati je li takva obveza nužna za postizanje tog cilja. Naime, ističe da društvo Skidata u drugim državama članicama, u svrhu provedbe ispitivanja o kojima je riječ, pruža aplikacijsko programsko sučelje za automatske uređaje poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, omogućujući tijelu za ispitivanje sukladnosti s poreznim zahtjevima da dobije sve potrebne informacije o plaćanjima. Osim toga, sud koji je uputio zahtjev ističe da je društvo Skidata također pristalo dostaviti dio izvornog kôda koji se odnosi na evidenciju plaćanja i poreza u svrhu ispitivanja sukladnosti. Međutim, regulatorno tijelo o kojem je riječ u glavnom postupku nije odobrilo taj prijedlog i nastavlja zahtijevati priopćavanje cjelovitog izvornog kôda.

23 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev smatra da, iako obveza predviđena nacionalnim propisom o kojem je riječ u glavnom postupku ne zabranjuje prodaju uređaja za automatsko plaćanje na latvijskom tržištu, njome se proizvođaču tih proizvoda nameće dvostruko opterećenje, s obzirom na to da oni moraju biti u skladu i s pravilima zemlje proizvodnje i s pravilima zemlje u kojoj se prodaju. Stoga, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, takva obveza može uvoz navedenih uređaja učiniti težim i skupljim, tako da bi mogla odvratiti zainteresirane gospodarske subjekte da ih prodaju u Latviji.

24 U tim je okolnostima administratīvā rajona tiesa, Rīgas tiesu nams (Općinski upravni sud, odjel u Rigi) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 1. točku 11. Direktive 98/34 tumačiti na način da se pojmom ‚tehnički propisi', čije nacrte treba dostaviti Komisiji u skladu s člankom 8. stavkom 1. te direktive, može obuhvatiti odredba kojom se pružatelju usluga održavanja nalaže da tijelu za ispitivanje sukladnosti dostavi izvorni kôd registriranog softvera?

2. Treba li članak 34. UFEU-a tumačiti na način da se može smatrati da je zahtjev u pogledu dostave izvornog kôda registriranog softvera tijelu za ispitivanje sukladnosti mjera s istovrsnim učinkom kao količinsko ograničenje uvoza?

3. U slučaju potvrdnog odgovora na prethodno pitanje, može li se ta mjera smatrati proporcionalnom za osiguravanje učinkovitosti poreznog nadzora?"

## O prethodnim pitanjima

### *Prvo pitanje*

25 Uvodno valja podsjetiti na to da, kao što to proizlazi iz članaka 10. i 11. Direktive 2015/1535, Direktiva 98/34 stavljena je izvan snage s učinkom od 7. listopada 2015., danom kada je Direktiva 2015/1535 stupila na snagu. Iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da je društvo Europark 30. lipnja 2015. kupilo neke od uređaja za automatsko plaćanje o kojima je riječ, dok su drugi kupljeni nakon 7. listopada 2015. Osam predmetnih uređaja registrirano je u

bazi podataka Državne porezne uprave, a potom isključeno nakon tog datuma. Iz toga slijedi da su i odredbe Direktive 98/34 kao i Direktive 2015/1535 primjenjive *ratione temporis* na činjenice u glavnom postupku.

26 Međutim, budući da su odredbe tih direktiva koje su relevantne za predmet o kojem je riječ u glavnom postupku sastavljene na sličan način, valja se ograničiti na odredbe Direktive 2015/1535.

27 Osim toga, valja istaknuti da sud koji je uputio zahtjev svojim prvim pitanjem traži od Suda da tumači članak 1. točku 11. Direktive 98/34 s obzirom na njezin članak 8. stavak 1., na temelju kojeg države članice Komisiji bez odgode dostavljaju sve nacrte „tehničkih propisa" u smislu članka 1. točke 11. te direktive. U tom pogledu valja podsjetiti na to da, kao što je to također istaknuo taj sud, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, nepoštovanje obveze prethodnog dostavljanja takvog nacrta države članice dovodi do toga da se protiv pojedinaca nije moguće pozivati na predmetni „tehnički propis" (presuda od 3. prosinca 2020., Star Taxi App, C-62/19, EU:C:2020:980, t. 57. i navedena sudska praksa).

28 Stoga valja smatrati da svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev nastoji doznati treba li članak 1. stavak 1. točku (f) Direktive 2015/1535 tumačiti na način da nacionalni propis kojim se pružatelju usluga zaduženom za održavanje uređaja za automatsko plaćanje nalaže da tijelu za ispitivanje sukladnosti tih uređaja dostavi izvorni kôd registriranog softvera za te uređaje predstavlja „tehnički propis" u smislu te odredbe, na koji se može pozivati protiv pojedinaca samo ako je odgovarajući nacrt propisa prethodno dostavljen Komisiji u skladu s člankom 5. stavkom 1. prvim podstavkom Direktive 2015/1535.

29 Valja podsjetiti na to da članak 1. stavak 1. točka (f) Direktive 2015/1535 razlikuje četiri kategorije mjera koje se mogu smatrati „tehničkim propisima", u smislu te direktive, odnosno, kao prvo, „tehničke specifikacije", kao drugo, „ostale zahtjeve", kao treće, „propise koji se odnose na usluge" i, kao četvrto, „zakone i druge propise država članica […] koji zabranjuju proizvodnju, uvoz, marketing ili korištenje nekog proizvoda". Prve tri kategorije mjera definirane su u točkama (c) do (e) tog članka 1. stavka 1.

30 Kako bi se odgovorilo na postavljeno pitanje, valja stoga razmotriti je li obveza dostavljanja tijelu za ispitivanje sukladnosti izvornog kôda softvera registriranog u uređajima za automatsko plaćanje, kao što je obveza predviđena Pravilima korištenja, obuhvaćena jednom od tih četiriju kategorija tehničkih propisa.

31 Kao prvo, valja pojasniti da se pitanja suda koji je uputio zahtjev ne odnose na usluge informacijskog društva, odnosno na usluge koje se pružaju na daljinu, elektroničkim sredstvima i na osobni zahtjev primatelja, nego na određene proizvode i njihovo korištenje, u ovom slučaju na uređaje za automatsko plaćanje. Stoga nije potrebno razmotriti je li takva obveza obuhvaćena kategorijom „propis o uslugama" u smislu članka 1. stavka 1. točke (e) Direktive 2015/1535.

32 Kao drugo, valja provjeriti može li ta obveza biti obuhvaćena kategorijom „zakoni i drugi propisi država članica […] koji zabranjuju proizvodnju, uvoz, marketing ili korištenje nekog proizvoda", u smislu članka 1. stavka 1. točke (f) Direktive 2015/1535.

33 U ovom slučaju, iako nepriopćavanje izvornog kôda registriranog softvera za uređaje za automatsko plaćanje tijelu za ispitivanje sukladnosti dovodi do nemogućnosti korištenja tim uređajima za evidenciju transakcija i plaćanja, Pravilima korištenja o kojima je riječ u glavnom postupku ipak se ne zabranjuju proizvodnja, uvoz, prodaja ili korištenje takvim uređajima.

34 Slijedom toga, obveza dostave izvornog kôda registriranog softvera predviđena tim Pravilima korištenja nije obuhvaćena kategorijom „zakoni i drugi propisi država članica […] koji zabranjuju proizvodnju, uvoz, marketing ili korištenje nekog proizvoda”, u smislu članka 1. stavka 1. točke (f) Direktive 2015/1535.

35 Kao treće, što se tiče odgovora na pitanje je li ta obveza obuhvaćena pojmom „tehnička specifikacija” u smislu članka 1. stavka 1. točke (c) Direktive 2015/1535, valja podsjetiti na to da taj pojam upućuje na specifikaciju sadržanu u dokumentu kojim se utvrđuju svojstva koja mora imati određeni proizvod, kao što su razine kakvoće, radne značajke, sigurnost ili dimenzije, uključujući zahtjeve koji se, među ostalim, odnose na postupke ocjene sukladnosti proizvoda.

36 U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, pojam „tehnička specifikacija” pretpostavlja da se nacionalna mjera nužno odnosi na proizvod ili njegovo pakiranje kao takve i stoga određuje jedno od traženih obilježja proizvoda (presuda od 24. studenoga 2022., Belplant, C-658/21, EU:C:2022:925, t. 24. i navedena sudska praksa).

37 Sud je također presudio da nacionalni propis kojim se prodaja proizvoda uvjetuje prethodnim odobrenjem treba kvalificirati kao „tehnički propis” u smislu članka 1. stavka 1. točke (f) Direktive 2015/1535 (vidjeti u tom smislu presudu od 22. siječnja 2002., Canal Satélite Digital, C-390/99, EU:C:2002:34, t. 46. i navedenu sudsku praksu).

38 U glavnom predmetu obveza nametnuta pružatelju usluga održavanja člankom 121.[4] točkom 4. Pravila korištenja – da tijelu za ispitivanje sukladnosti proizvoda o kojima je riječ dostavi tehničku dokumentaciju koja se odnosi na te proizvode i koja mora sadržavati izvorni kôd i izvršni kôd registriranog softvera – odnosi se na proizvode kao takve. Konkretnije, nacionalni propis navodi da izvorni kôd prikazuje čovjeku čitljive računalne upute koje je sastavio programer, a da je izvršni kôd skup simbola koje računalo čita za izvršenje programa. Osim toga, tim se propisom pojašnjava da se navedena dokumentacija mora dostaviti na nacionalnom jeziku proizvođača, zajedno s ovjerenim prijevodom na nacionalni jezik. Stoga valja istaknuti da se nacionalni propis o kojem je riječ u glavnom postupku odnosi na proizvod kao takav i njime se nalaže pružateljima usluga održavanja da dostave tehničku dokumentaciju koja sadržava, među ostalim, izvorni kôd i izvršni kôd registriranog softvera, koje treba smatrati potrebnim i specifičnim svojstvima svih automata za naplatu jer se ne mogu nametnuti u odnosu na proizvode koji ne sadržavaju izvorni kôd i izvršni kôd registriranog softvera.

39 Osim toga, obveza priopćavanja izvornog kôda i izvršnog kôda registriranog softvera zahtjev je koji se primjenjuje na uređaje za automatsko plaćanje u okviru postupka ocjene njihove sukladnosti s poreznim zahtjevima. U tom pogledu ti se kôdovi moraju provjeriti tijekom ispitivanja sukladnosti koju provodi tijelo za ispitivanje sukladnosti. Izostanak priopćavanja dovodi do toga da se za uređaje za automatsko plaćanje ne može izdati izjava o sukladnosti koja je potrebna za njihovu registraciju u jedinstvenoj bazi podataka Državne porezne uprave, što u načelu sprečava njihovo stavljanje na tržište u Latviji. Naposljetku, valja naglasiti da su pravila i zahtjevi postupka ocjene sukladnosti utvrđeni Pravilima korištenja, o kojima Komisija nije obaviještena u skladu s člankom 5. stavkom 1. prvim podstavkom Direktive 2015/1535.

40 Slijedom toga, nacionalni propis poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, koji pružatelju usluga koji je zadužen za održavanje uređaja za automatsko plaćanje nalaže da tijelu za ispitivanje sukladnosti tih uređaja dostavi tehničku dokumentaciju koja, među ostalim, sadržava izvorni kôd

registriranog softvera, obuhvaćen je pojmom „tehnička specifikacija” u smislu članka 1. stavka 1. točke (c) Direktive 2015/1535 i stoga čini „tehnički propis” u smislu članka 1. stavka 1. točke (f) te direktive.

41 Kao četvrto i posljednje, valja ocijeniti može li se obveza dostave izvornog kôda registriranog softvera kvalificirati kao „tehnički propis” na temelju njegove pripadnosti kategoriji „ostali zahtjevi” u smislu članka 1. stavka 1. točke (d) Direktive 2015/1535. U skladu s tom odredbom, taj pojam obuhvaća svaki zahtjev za proizvod različit od tehničke specifikacije koji utječe na životni ciklus proizvoda nakon njegova stavljanja na tržište, a posebno je uveden radi zaštite potrošačâ odnosno okoliša, kao što su uvjeti uporabe, recikliranja, ponovne uporabe i odlaganja, ako ti uvjeti mogu značajno utjecati na sastav ili prirodu proizvoda, odnosno njegovu prodaju.

42 Valja utvrditi da se ta obveza, s obzirom na to da je obuhvaćena pojmom „tehnička specifikacija”, kao što je to utvrđeno u točki 40. ove presude, ne može kvalificirati kao „ostali zahtjevi”. Naime, u skladu s definicijom tog pojma navedenom u prethodnoj točki, on ne obuhvaća „tehničke specifikacije”.

43 Međutim, radi cjelovitosti valja pojasniti da je Sud presudio da, kako bi se mogle kvalificirati kao „ostali zahtjevi”, nacionalne mjere o kojima je riječ moraju biti „uvjeti” koji mogu značajno utjecati na sastav, prirodu ili prodaju proizvoda o kojem je riječ (vidjeti u tom smislu presudu od 9. ožujka 2023., Vapo Atlantic, C-604/21, EU:C:2023:175, t. 39. i navedenu sudsku praksu).

44 U ovom slučaju valja istaknuti da nacionalni propis poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku – koji pružateljima usluga koji su zaduženi za održavanje uređaja za automatsko plaćanje nameće obvezu da tijelu za ispitivanje sukladnosti tih uređaja dostave izvorni kôd i izvršni kôd registriranog softvera za te uređaje kako bi dobili izjavu o sukladnosti potrebnu za registraciju navedenih uređaja u jedinstvenoj bazi podataka Državne porezne uprave – može utjecati na njihovu prodaju. Naime, nepoštovanje te obveze može znatno utjecati na prodaju uređaja za automatsko plaćanje, s obzirom na to da se gospodarske subjekte ne potiče da ih nabavljaju i da se te uređaje zapravo ne može koristiti u skladu s predviđenom namjenom. Osim toga, valja podsjetiti na to da, kao što to proizlazi iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje, cilj obveze da se dostavi izvorni i izvršni kôd registriranog softvera o kojem je riječ u glavnom postupku nije zaštita potrošačâ ili okoliša, nego se njome omogućuje državi da osigura poštovanje obveza prijavljivanja poreza i da zajamči nadzor nad njihovim plaćanjem.

45 Stoga se nacionalni propis poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku ne može smatrati „ostalim zahtjevima” u smislu članka 1. stavka 1. točke (d) Direktive 2015/1535.

46 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 1. stavak 1. točku (f) Direktive 2015/1535 treba tumačiti na način da nacionalni propis kojim se pružatelju usluga zaduženom za održavanje uređaja za automatsko plaćanje nalaže da tijelu za ispitivanje sukladnosti tih uređaja dostavi izvorni kôd registriranog softvera za te uređaje predstavlja „tehnički propis” u smislu te odredbe, na koji se može pozivati protiv pojedinaca samo ako je odgovarajući nacrt propisa prethodno dostavljen Komisiji u skladu s člankom 5. stavkom 1. prvim podstavkom te direktive.

### *Drugo i treće pitanje*

47 Uzimajući u obzir odgovor na prvo pitanje, nije potrebno odgovoriti na drugo i treće pitanje.

## Troškovi

48 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (sedmo vijeće) odlučuje:

**Članak 1. stavak 1. točku (f) Direktive (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva**

**treba tumačiti na način da:**

**nacionalni propis kojim se pružatelju usluga zaduženom za održavanje uređaja za automatsko plaćanje nalaže da tijelu za ispitivanje sukladnosti tih uređaja dostavi izvorni kôd registriranog softvera za te uređaje predstavlja „tehnički propis” u smislu te odredbe, na koji se može pozivati protiv pojedinaca samo ako je odgovarajući nacrt propisa prethodno dostavljen Europskoj komisiji u skladu s člankom 5. stavkom 1. prvim podstavkom te direktive.**

Potpisi